

25/06/2019

Till den finska nationella kontaktpunkten för havsplanering och till den finska kontaktpunkten för samråd enligt Esbokkonventionen, Miljöministeriet.

Kopia till:
Fingrid Abp,
Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF rf,
Finska vindkraftföreningen rf,
Forststyrelsen,
Geologiska Forskningscentralen,
Museiverket,
Rederierna i Finland rf,
Trafikverket.

Uppföljning efter samråd om förslag till havsplaner för Sverige

Havs- och vattenmyndigheten, HaV, genomförde ett internationellt samråd om förslag till nationella havsplaner för svenska havsområden mellan den 15 juni och 15 september 2018. Vi uppskattar alla kommentarer och den värdefulla information vi har fått från Finland och vi vill tacka de finska intressenterna.

Efter det nationella och internationella samrådet har HaV behandlat planförslagen. Konsekvensbedömningen har också utvecklats med utgångspunkt i mottagna synpunkter och i relation till de utvecklade planförslagen. Under hösten kommer HaV att slutföra förslagen och i december överlämna dem till den svenska regeringen, som fattar beslut om nationella havsplaner.

Synpunkter från samrådet

Vi har vidareutvecklat, kompletterat och förtydligat våra planförslag baserat på svar från berörda parter under samrådet. Några av förklaringarna finns i konsekvensbedömningsrapporterna. Alla synpunkter har beaktats vid utvecklingen av våra planförslag, men i vissa fall kvarstår tidigare bedömning och förslag, ibland på grund av det svenska planeringssystemet. Här nedan kommenterar vi några av de synpunkter som har inkommit från de finska intressenterna.

Yrkesfiske

Finlands yrkesfiskarförbund (FYFF) lyfter fram att i synnerhet södra Bottenhavet är viktigt för det finländska trålfisket och att den finländska fiskesektorns tillträde fram till en gräns av fyra nautiska mil från den svenska baslinjen bör beaktas i all planering. FYFF påpekar att energi- respektive sandutvinning och nya eller utvidgade skyddsområden

kan utgöra hinder för yrkesfisket, samt att hänsyn behöver tas till fiskeområdenas förändring över tid.

Havs- och vattenmyndigheten har i förslagen till havsplaner gett uttryck för samhällsmålen om ett fortsatt och utvecklat yrkesfiske genom att ange företräde för yrkesfiske i de viktigaste fångstområdena. I avgränsningen av användning yrkesfiske i havsplanerna har hänsyn tagits till behov av framtida flexibilitet och dynamik.

Vindkraft och elöverföring

Finska vindkraftföreningen har betonat den gränsöverskridande dimensionen av vindkraft i havet, vikten av samordning mellan länder och möjligheten till storskaliga projekt. Man lyfter även fram den tekniska utvecklingen som ger möjligheter för framtiden, vikten av enskilda bedömningar av vindkraftprojekt utifrån de förutsättningar som råder, utredning av möjliga placeringar av vindkraftparker mellan Finland och Sverige, samt överföringsförbindelser.

Havs- och vattenmyndigheten har föreslagit flera energiområden i havsplanerna, där det finns anspråk för energiutvinning. I andra områden med anspråk har avvägningar under planeringsprocessen resulterat i att energi inte föreslås. Förslagen till havsplaner innehåller emellertid beteckningar om särskild hänsyn i syfte att möjliggöra samexistens och enskilda bedömningar av vindkraftprojekt utifrån de förutsättningar som råder. Havsplanerna kommer att vara vägledande i tillståndsärenden. Systemet med särskild hänsyn ger även flexibilitet för nya tekniska lösningar som kan ge möjlighet för till exempel samexistens med höga naturvärden.

Fingrid Abp har betonat vikten av att Sveriges havsplaner möjliggör kontroll, service och reparation av nuvarande gränsöverskridande förbindelser mellan Finland och Sverige samt att nya elöverföringsförbindelser byggs.

Havs- och vattenmyndigheten har i förslagen till havsplaner angett att utläggning, drift och underhåll av bland annat kraftkablar ska möjliggöras där det är lämpligt.

Sjöfart

Med avseende på sjöfart lyfter finska Trafikverket fram potentiella risker för olyckor med miljöpåverkan och eventuella gränsöverskridande konsekvenser. Man betonar även verksamhetsförutsättningarna för reguljär linjetrafik mellan Finland och Sverige i relation till eventuella förbudsområden eller skyddsområden, samt hänsyn till tredje land vid eventuella rutförändringar vid Gotland och därmed förlängning av transportsträckor.

I förslaget till havsplan för Östersjön har Havs- och vattenmyndigheten angett ett utredningsområde för sjöfart på grund av påverkan på höga naturvärden. Det finns behov av fördjupad utredning om hur miljöpåverkan från sjötrafiken runt Gotland kan minimeras på lämpligt sätt. En sådan utredning behöver omfatta olika åtgärder, bland annat samhällsekonomiska konsekvenser för transporter och sjöfartsnäringen, både nationellt och internationellt. Fartygsstråk i övrigt i förslagen till havsplaner följer i

princip etablerade rutter och havsplanerna innebär inga direkta restriktioner för till exempel reguljär linjetrafik.

Rederierna i Finland, RIF, framhåller bland annat konventionen om fri rörlighet på internationellt vatten och poängterar att de etablerade fartygsfarlederna med sina av IMO godkända trafiksepareringszoner bör utgöra stommen för all havsplanering. RIF ifrågasätter vissa trendbeskrivningar och begrepp som har använts för transportarbete och utsläpp i bland annat miljökonsekvensbeskrivningen, liksom förslag till åtgärder som kan påverka sjöfartslogistiken.

Havs- och vattenmyndigheten har vidareutvecklat konsekvensbedömningen men det kan finnas anledning att ytterligare se över trendbeskrivningar till grund för bedömningar, samt benämningar och åtgärdsförslag.

Kulturarv

Museiverket lyfter fram *Attraktiva livsmiljöer* som en lämplig användning i samrådsförslagen. Man konstaterar dock att områden angivna som *Attraktiva livsmiljöer* i avsevärt mindre utsträckning finns i Bottniska viken än i havsplaneområdet i Östersjön, samt att det inte framgår vad de bakomliggande orsakerna är. Med avseende på aktiviteter i havet och potentiell påverkan på det submarina kulturarvet lyfter Museiverket fram att internationellt informationsutbyte om vrak och att skydda dem hör till allmän praxis och är en förutsättning för att ett skyddsarbete ska kunna vara framgångsrikt, samt att Finlands kulturarvsmyndigheter redan i samband med planeringen behöver involveras i en konsekvensbedömning.

Användningen *Attraktiva livsmiljöer* i samrådsförslagen baserades på riksintresseområden enligt tredje och fjärde kapitlet i miljöbalken, det vill säga att underlagen till stor del utgjordes av områden av nationellt intresse utpekade av riksintressemyndigheterna. På grund av bristande planeringsunderlag omfattades inte alla områden som kan vara relevanta för vägledning i havsplanerna. I de bearbetade förslagen till havsplaner föreslås utveckling av planeringsunderlag för bland annat kulturmiljöer, enhetligt och samordnat mellan länen, för användning i en strategisk plan på övergripande nivå. Planeringsunderlaget behöver återge vilken betydelse kulturvärdena har i den fysiska planeringen och hur användning av havet samverkar med kulturvärden i kustzonen i ett lokalt perspektiv. Under samrådet har flera intressenter framfört att användningen *Attraktiva livsmiljöer* inte var ändamålsenlig. I de bearbetade planförslagen har en uppdelning gjorts till användningarna *Kultur* respektive *Rekreation*. De aktuella förslagen till havsplaner anger även beteckningen *Särskild hänsyn till höga kulturmiljövärden* för vissa områden, vilket relaterar till behovet av bedömning av potentiell påverkan på landskapsbilden, något som Museiverket även har betonat. De svenska havsplanerna ger vägledning på en strategisk nivå och bedömning av påverkan och utredning av eventuella åtgärder genomförs i tillståndsprocessen för ett projekt.

Risker för miljön och behov av samordning

Forststyrelsen lyfter bland annat vikten av sammanhang mellan kust och öppet hav i perspektivet av de verksamhetsbehov som finns. Man betonar även risker med främmande arter och behovet av analys av ekosystemtjänster i havsplaneringen.

Sveriges nationella havsplaner omfattar territorialhavet, en nautisk mil från baslinjen, och ekonomisk zon. Även kommunerna ska planera territorialhavet vilket innebär att det är en överlappande zon om elva nautiska mil. Den nationella havsplaneringen och den lokala havsplaneringen har olika skalor och detaljeringsgrad och samverkan med kommunerna är väsentlig för en god helhetsplanering.

Miljöministeriet betonar vikten av samordning mellan Östersjöländernas havsplanering och problematiken med att planeringen sker i olika takt. Man förespråkar ett genuint planeringssamarbete, bland annat samordning i Kvarkenområdet, samt att Kvarken-trafiken tydligare lyfts fram. Miljöministeriet framhåller att det finns en del kunskapsmässiga brister beträffande konsekvenser av att vindkraftskonstruktioner fungerar som underlag för relevande organismer, i synnerhet invasiva främmande arter, och att den riskfaktorn bör beaktas i havsplanerna och i miljökonsekvensbeskrivningen. Man lyfter även fram miljörisker på grund av växande sjöfart och den potentiella påverkan den kan innebära för ekologiskt eller kulturhistoriskt särskilt värdefulla områden i närheten av trafiklederna. Det finns även behov av prioritering och en gränsöverskridande dimension vad gäller effekter och bekämpning av olyckor, där information i havsplanen kan fylla en funktion.

Havs- och vattenmyndigheten delar uppfattningen om behov av samarbete och samordning mellan Östersjöländerna. Värdefullt samarbete sker för närvarande i projektet Pan Baltic Scope och snart i projektet *Tre skärgårdar* mellan Finland, Åland och Sverige. Mer detaljerad planering av kustnära områden genomförs i Sverige av kommunerna och det kan finnas behov av planeringssamarbete på olika planeringsnivåer, för Kvarken och andra områden. Beskrivning av riskfaktorer har utvecklats i de bearbetade planförslagen och i konsekvensbedömningen. Det kan finnas anledning att vidareutveckla riskperspektivet i den fortsatta planeringen.

Aktuella planförslag med konsekvensbedömning

Planförslag och konsekvensbedömningsrapporter, samt en samrådsredogörelse och de mottagna yttrandena, är tillgängliga via den här webbplatsen:

<https://www.havochvatten.se/hav/samordning--fakta/havsplanering/havsplaner/forslag-till-havsplaner.html>

En engelsk version av plandokumentet och en sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivningen finns tillgängliga via den här webbplatsen:

<https://www.havochvatten.se/en/swam/eu--international/marine-spatial-planning.html>

Informationsmöte

Inför leverans till regeringen kommer HaV att under hösten hålla ett informationsmöte om de slutliga planförslagen. Inbjudan kommer att skickas till våra grannländers nationella kontaktpunkter för havsplanering och kontaktpunkterna för samråd enligt Esbokkonventionen.

Eventuella kommentarer som vi mottar under mötet kommer att sammanställas som information till regeringen inför beslutet om havsplanerna.

Havsplaneringen kommer att vidareutvecklas i framtida planeringsomgångar och vi ser fram emot fortsatt samarbete.

Med vänliga hälsningar,

Thomas Johansson

Enhetschef för havsplanering

thomas.johansson@havochovatten.se